

den ogsaa for Godseiernes Vedkommende ikke skal falde bort uden særligt Bederlag. Jeg kommer igjennem denne Betragtning ind paa Ændringsforslaget under Nr. 26. Medens jeg altsaa ikke er istand til at modtage Ændringsforslagene under Nr. 24 og 25, selv om de mere formelle Indvendinger, der ere gjorte mod dem, maatte blive rettede ved 3die Behandling, fordi de efter min Overbeviisning hvile paa et falsk Princip, vil jeg derimod vel kunne indlade mig paa en videre Forhandling paa Grundlag af Ændringsforslaget under Nr. 26; thi det er jo aabenbart bygget paa Fæstetvang, og der befinder jeg mig, som sagt, paa det rettlige Standpunkt. Der kan være Spørgsmaal om meer eller mindre hensigtsmæssige Skridt i Retning af Selveien- doms Udbredelse og i Retning af dens Udbredelse til de Familier, som nu sidde paa Gaardene. Den nye Tanke, som den ærede Ord- fører betegnede det, at give en Slags Bøde, paa en Maade en Premie, for at sælge til den nærværende Fæster og ikke udsætte det, indtil han er død, tror jeg ikke, har stor Betydning. Jeg finder forresten, at Tanken i og for sig er ganske nyttig; men den Form, hvorunder den her er foreslaet, forekommer mig ikke at ville føre til Maalet. Jeg kan ikke skjønne rettere, end at selve Paragraphens sidste Stykke paa en Maade anviser, at det dog vil være de Efterladte, der i Reglen ville komme til at belale den; men jeg tror ikke, at den Bøde, der her er sat, vil være saa betydelig, at den vil kunne overvinde den Modstand, som jævnlig gjøres af de Ældre, medens de endnu leve. Lad mig føie til den lille historiske Dplysning, jeg gav igaar, at jeg kjender et Fæsteforhold fra 1778, der altsaa nu er omtrent 100 Aar gammelt, hvor vedkommende Enke, — Fæsterken er nemlig Enke, — har opnaaet at faae sin Søn til Godseier istedetfor mig. Gaarden er solgt til Sønnen, men Enken vil ikke desmindre ikke opgive sin Fæsteret ligeoverfor sin egen Søn. — Ændringsforslaget under Nr. 28 anseer jeg for en ligesrem Redaction, som maa følge af de Afstemninger, der maatte kunne fremgaae af de øvrige Forslag. Jeg vil dog endnu med Hensyn til Forslaget

under Nr. 26 sige, at mine Udtalelser gjælde Ændringsforslaget i Forbindelse med de dertil af det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgkreds (H. C. D. Müller) stillede Ændringsforslag. Kun naar disse vedtages, forekommer det mig, at der overhovedet gives en Forhandlingsbasis paa Grundlag af Fæstetvangens Ophævelse. — Hvad endelig det store Ændringsforslag angaaer, som er stillet under Nr. 30, da vil jeg sige, at jeg ikke troer, at det vil have den Virkning, som den ærede Forslagsstiller tilsigter; det vil neppe, hvad der har været hans Hensigt, fremkalde Lyst og Sver hos Fæsteren til at kjøbe. Jeg skal ikke opholde mig videre ved de Ufuldkommentheder, der, som han selv har erkjendt, fandtes ved det, men som man maa erkjende uden Banfælsighed paa et senere Stadium kunne hæves. Jeg vil kun sige, at jeg for mit Vedkommende ikke sætter Pris paa at have et Middel, gennem hvilket Godseieren skal kunne unddrage sig de Forpligtelser og Forfrifter, som man for Fæstebondestandens Skyld troer at kunne og burde fordre, og at jeg paa den anden Side ikke kan erkjende den Forudsætnings Rigtighed, hvorunder det ærede Medlem har stillet dette Forslag, nemlig at man skulde vedtage en Forholdsregel, som man maatte erkjende i sig selv var saa stram, at man derved saa at sige tvang alle Godseiere til at underkaste sig den Behandling, som er Gjenstand for Forslaget Nr. 30. Jeg finder, at dette er Uret overfor den — man tør jo Gud skee Lov sige — største Deel af Landets Godseiere, der ere villige til at sælge uden Formynderskab. Jeg finder ikke, at det er rigtigt at stille Forslaget saaledes, at man tvinger dem til at gaae ind under Formynderskab for at undgaae Fordringer, som man ikke kan erkjende ligge indenfor Fæstevæsenets Ramme eller holde sig indenfor Maadeholdets Skranke.

Jeg har endnu et lille Ord at henvende til det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds (Chr. Pedersen). Det ærede Medlem kom i sit sidste Foredrag tilbage til en Uttring af mig i Udvalget saavelsom her, en Uttring, som jeg meget vel vedkjender mig, nemlig den, at det er vor Lovgivnings Grund- sætning, at Fæstetvungen hviler paa Gaardene